

Oświadczenie Ministra Sprawiedliwości

o stanie kontroli zarządczej

za rok 2019

Dział I

Jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- skuteczności i efektywności działania,
- wiarygodności sprawozdań,
- ochrony zasobów,
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w kierowanym przeze mnie dziale administracji rządowej sprawiedliwość,

Część A⁴⁾

w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Część B⁵⁾

w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

Część C⁶⁾

nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia pochodzących z:

- monitoringu realizacji celów i zadań,
- samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych,
- procesu zarządzania ryzykiem,
- audytu wewnętrznego,
- kontroli wewnętrznych,
- kontroli zewnętrznych,
- innych źródeł informacji:

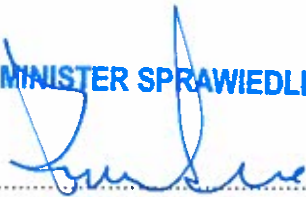
- oświadczeń Prezesów i Dyrektorów Sądów Apelacyjnych o stanie kontroli zarządczej w sądach z obszarów ich apelacji,
- oświadczenia Dyrektora Generalnego Ministerstwa Sprawiedliwości o stanie kontroli zarządczej w Ministerstwie Sprawiedliwości,
- oświadczenia Dyrektora Generalnego Służby Więziennej o stanie kontroli zarządczej w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej,
- oświadczenia Dyrektora Departamentu Spraw Rodzinnych i Nietletnich o stanie kontroli zarządczej w zakładach poprawczych i schroniskach dla nietletnich,

- oświadczenia o stanie kontroli zarządczej Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury,
- oświadczenia o stanie kontroli zarządczej Dyrektora Instytutu Ekspertyz Sądowych im. Prof. Jana Sehna w Krakowie,
- oświadczenia o stanie kontroli zarządczej Dyrektora Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie.

Oświadczenie Prokuratora Krajowego o stanie kontroli zarządczej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury za 2019 r. przekazane zostało do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

Warszawa 2020-04-30
(miejsowość, data)

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

.....
(podpis ministra (pieczęćka jednostki))

Dział II

1. Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w roku ubiegłym.

a) Sądy Powszechne:

- brak dostosowania procedur wewnętrznych stanowiących dokumentację systemu kontroli zarządczej do aktualnego stanu prawnego i rozwiązań organizacyjnych,
- niedostateczna wiedza pracowników w zakresie zagadnień i obszarów funkcjonowania kontroli zarządczej, procesu zarządzania ryzykiem – niewystarczająca świadomość pracowników w zakresie identyfikacji ryzyk w komórkach organizacyjnych,
- brak efektywnego i skutecznego przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi komórkami organizacyjnymi oraz wewnątrz komórek organizacyjnych,
- długotrwały brak obsadzenia wakatów urzędniczych spowodowany zwiększoną absencją i sytuacją na rynku pracy oraz przedłużająca się procedura nominacyjna sędziów; wysoka fluktuacja kadry urzędniczej,
- niewystarczająca liczba szkoleń i nieadekwatność systemu szkoleń do aktualnych, faktycznych potrzeb szkoleniowych,
- brak odpowiedniej polityki związanej z rozwojem kompetencji i dostępu do szkoleń odpowiednich i niezbędnych do zajmowanego stanowiska,
- niezadawalający poziom wiedzy pracowników w zakresie obowiązujących zasad etyki urzędniczej,
- nieskuteczne mechanizmy kontrolne w zakresie Polityki Bezpieczeństwa Informacji.

b) Zakłady Poprawcze i Schroniska dla Nieletnich:

- niewystarczająca zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi w związku z uwagami i zastrzeżeniami po wizytacjach, w zakresie kontroli finansowej,
- zastrzeżenia co do wiarygodności sprawozdań.

c) Jednostki organizacyjne Służby Więziennej:

Brak zastrzeżeń w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej.

d) Instytut Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie:

Brak zastrzeżeń w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej w Instytucie Wymiaru Sprawiedliwości.

e) Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury:

- niezadawalająca komunikacja wewnętrzna między komórkami oraz przepływ informacji pomiędzy pracownikami,
- niewystarczające bieżące monitorowanie ryzyk,
- niewystarczająco wysokie zainteresowanie pracowników szkoleniami,
- niewystarczająca liczba szkoleń dla kadry kierowniczej oraz pracowników,
- zbyt małe wsparcie audytora wewnętrznego,
- brak zastosowań mechanizmów kryptograficznych–szyfrujących urządzeń mobilnych, w systemach finansowo-kadrowych i należytych mechanizmów zabezpieczających przed nieuprawnionym dostępem, usunięciem, modyfikacją danych w systemach finansowo-kadrowych, brak szczegółowych mechanizmów kontroli dotyczących operacji finansowych, gospodarczych i informatycznych – w ocenie audytora wewnętrznego,
- niedostateczne wsparcie Inspektora Ochrona Danych Osobowych w zakresie uczestniczenia w tworzeniu procedur wewnętrznych KSSiP.

f) Instytut Ekspertyz Sądowych im. Jana Sehna w Krakowie:

Brak zastrzeżeń w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej w Instytucie Ekspertyz Sądowych im. Jana Sehna w Krakowie.

g) Ministerstwo Sprawiedliwości:

Zastrzeżenia w funkcjonowaniu kontroli zarządczej w 2019 r. w Ministerstwie dotyczyły Standardu C15 – Mechanizmy kontroli dotyczące systemów informatycznych. Zidentyfikowane słabości w funkcjonowaniu kontroli zarządczej w powyższym standardzie dotyczyły bezpieczeństwa informacji w systemach teleinformatycznych oraz zarządzania ciągłością działania systemów teleinformatycznych.

2. Planowane działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

Główne działania zaplanowane na poziomie działu administracji rządowej sprawiedliwość, to przede wszystkim:

- kontynuowanie procesu redukcji obciążenia sądów obowiązkami sprawozdawczymi poprzez dostosowywanie skoroszytów tzw. informacji rocznej, osadzonych na Hurtowni danych SAP BW w narzędziu BexAnalyzer, do zmieniających się przepisów prawa, w tym Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów powszechnych,
- pogłębienie współpracy z Koordynatorami Kontroli Zarządczej z sądów powszechnych,
- kontynuacja prac związanych ze zwiększaniem dostępu koordynatorów kontroli zarządczej do danych statystycznych wykorzystywanych w kwartalnych raportach kontroli zarządczej umieszczonych w Hurtowni danych SAP BW.

Ponadto:

a) Sądy Powszechne:

- kontynuowane będą działania w zakresie aktualizacji dokumentacji systemu kontroli zarządczej,
- przeprowadzone będą szkolenia mające na celu uzupełnienie wiedzy w zakresie komunikacji wewnętrznej i przepływu informacji, biurowości sekretariatów sądowych,
- dążenie do poprawy skuteczności i efektywności komunikacji wewnętrznej, usprawnienia przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi komórkami organizacyjnymi oraz wewnątrz komórek organizacyjnych,
- monitorowanie i podejmowanie działań w kierunku zaspokojenia potrzeb kadrowych, przeglądu i aktualizacji zakresów czynności; prowadzenie racjonalnej polityki kadrowej, monitorowanie etatyzacji i poziomu obciążenia pracą w poszczególnych komórkach organizacyjnych - w razie potrzeby przesunięcia kadrowe w ramach i pomiędzy komórkami oraz występowanie do jednostki nadrzędnej o przydzielenie dodatkowych etatów, pozostawienie do dyspozycji sądów zwalnianych etatów w poszczególnych grupach pracowniczych,
- zapewnienie rozwoju zawodowego poprzez organizowanie szkoleń (w tym dostosowywanie tematyki szkoleń do zmieniających się przepisów); wyrażanie zgody na udział w szkoleniach zewnętrznych; dofinansowywanie indywidualnego kształcenia na studiach licencjackich, magisterskich, podyplomowych,
- kontynuacja działań zmierzających do poprawy funkcjonowania procedur Polityki Bezpieczeństwa Informacji,
- realizacja projektów informatycznych, wdrażanie nowych rozwiązań i funkcjonalności oraz usprawnienie funkcjonowania sądów poprzez wdrożenie lub utrzymanie ciągłości działania urzędów i systemów,
- podjęcie działań w celu promowania zasad etyki urzędniczej (w tym organizowanie szkoleń w celu podniesienia poziomu świadomości w tym zakresie).

b) Zakłady Poprawcze i Schroniska dla Nieletnich:

- kontrola realizacji zaleceń powizytacyjnych wydanych przez DSRiN (termin realizacji – na bieżąco),
- analiza realizacji zaleceń wydanych przez przedstawicieli wydziału kontroli BM,
- nadzór nad sposobem sporządzania dokumentacji z zakresu kontroli zarządczej (termin realizacji kwartalnie).

c) Jednostki organizacyjne Służby Więziennej:

Nie dotyczy

d) Instytut Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie:

Nie dotyczy

e) Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury:

- bieżące monitorowanie przestrzegania obowiązujących przepisów prawa i procedur wewnętrznych w jednostce,
- stała poprawa skuteczności i efektywności działania poprzez nadzór i bieżący monitoring jakości pracy,
- poprawa jakości środowiska wewnętrznego poprzez podnoszenie wiedzy pracowników w zakresie wyznaczania celów i zadań jednostki,
- stała poprawa skuteczności komunikacji wewnętrznej poprzez organizowanie spotkań pracowników z kierownikami oraz poprzez udoskonalenie systemów informatycznych takich jak: Apollo, EZD, Baza Aktów Własnych, programów księgowych i kadrowych: Enova, Płatnik,
- realizacja zasady bieżącego monitorowania ryzyk nieakceptowalnych poprzez dobór właściwych mechanizmów kontrolnych,
- bieżące i regularne przesyłanie ofert szkoleniowych do pracowników dla zwiększenia zainteresowania szkoleniami.

f) Instytut Ekspertyz Sądowych im. Jana Sehna w Krakowie:

Nie dotyczy

g) Ministerstwo Sprawiedliwości:

W zakresie usprawnienia obszaru C15 działania naprawcze podjęto jeszcze w 2019 r. oraz na początku 2020 r. Zrealizowane przez Ministerstwo działania opisano w Dziale III Pozostałe działania w pkt. 1-3.

W celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej w przedmiotowym obszarze zaplanowano w 2020 r. kontynuowanie rozpoczętych wcześniej działań naprawczych, tj. opracowanie i wdrożenie dokumentacji wykonawczej do Polityki Bezpieczeństwa Informacji Ministerstwa Sprawiedliwości, w szczególności:

- polityk określających zasady zarządzania bezpieczeństwem informacji w poszczególnych obszarach,
- planu ciągłości działania systemów teleinformatycznych MS,
- systemu zarządzania ryzykiem obejmującego kwestie zarządzania ciągłością działania.

Dział III. Działania, które zostały podjęte w ubiegłym roku w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

1. Działania, które zostały zaplanowane na rok, którego dotyczy oświadczenie:

Główne działania zaplanowane i zrealizowane na poziomie działu administracji rządowej sprawiedliwość:

- dokonano znacznej redukcji obciążeń sądów obowiązkami sprawozdawczymi poprzez wprowadzenie automatyzacji gromadzenia danych nadzorczych do tzw. informacji rocznej opracowywanej na podstawie załączników do Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów powszechnych;
- rozszerzono uprawnienia i dostępy do Hurtowni danych SAP BW pracownikom sądów korzystającym z gromadzonych zasobów w postaci zagregowanych i jednostkowych danych statystycznych;
- zainicjowano proces zwiększenia dostępu koordynatorów kontroli zarządczej do danych statystycznych wykorzystywanych w raportach kontroli zarządczej umieszczonych w Hurtowni danych SAP BW.

Ponadto:

a) Sądy Powszechne:

- dokonano aktualizacji procedur oraz przepisów wewnętrznych celem ich dostosowania do potrzeb oraz obowiązujących przepisów prawa,
- podejmowano działania mające na celu podniesienie świadomości pracowników w zakresie kontroli zarządczej, procesu identyfikacji i analizy ryzyka – doskonalono proces zarządzania ryzykiem (zebrania z pracownikami, szkolenia),
- podejmowano działania zmierzające do poprawy efektywnego i skutecznego przepływu informacji wewnątrz jednostek. Organizowano okresowe spotkania z kierownikami wydziałów, oddziałów, zespołów i sekcji w celu zapewnienia skutecznej komunikacji wewnętrznej, wymianę uwag i wspólne wypracowywanie rozwiązań usprawniających pracę sądów,
- monitorowano poziom obciążenia pracą oraz etatyzacji w poszczególnych pionach orzeczniczych,
- stosowano placowe i pozapłacowe narzędzia motywacyjne,
- kontynuowano działania wspierające podnoszenie kwalifikacji zawodowych we wszystkich grupach zawodowych,
- podnoszono wiedzę pracowników w zakresie obowiązku przestrzegania wprowadzonych standardów, procedur, egzekwowano ich stosowanie,
- aktualizowano Politykę Bezpieczeństwa Informacji oraz podjęto działania w zakresie realizacji zadań wynikających z zapisów zawartych w Polityce Bezpieczeństwa Informacji.

b) Zakłady Poprawcze i Schroniska dla Nieletnich:

Zwiększenie nadzoru nad zapewnieniem funkcjonowania kontroli zarządczej w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich w zakresie:

- zgodności działalności z przepisami prawa,
- wiarygodności sprawozdań,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji oraz zarządzania ryzykiem.

Powyższe działania były realizowane podczas przeprowadzonych wizytacji oraz monitorowania zarządzania ryzykiem przez placówki.

c) Jednostki organizacyjne Służby Więziennej:

Nie dotyczy

d) Instytut Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie:

- opracowanie i skierowanie do zatwierdzenia przez Dyrektora Archiwum Akt Nowych: Rzecznego Wykazu Akt, Instrukcji Kancelaryjnej i Archiwalnej IWS
- opracowanie zasad planowania i realizacji zadań przez Wydawnictwo Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości.

e) Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury:

- egzekwowanie zasady kwartalnego raportowania realizacji celów,
- realizacja zasady bieżącego monitorowania ryzyk nieakceptowalnych.

f) Instytut Ekspertyz Sądowych im. Jana Sehna w Krakowie:

Nie dotyczy

g) Ministerstwo Sprawiedliwości:

W zakresie usprawnienia funkcjonowania w Ministerstwie Sprawiedliwości kontroli zarządczej w obszarze Standardu B 6 – Określenie celów i zadań, monitorowanie i ocena ich realizacji oraz Standardu E19 – Monitorowanie systemu kontroli zarządczej działania naprawcze zostały podjęte jeszcze w 2018 r. i nie planowano podjęcia w 2019 r. dodatkowych działań usprawniających funkcjonowanie kontroli zarządczej w ww. obszarach. Analiza skutków zmian w metodologii systemu kontroli zarządczej wprowadzonych zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 listopada 2018 r. w sprawie systemu kontroli zarządczej w Ministerstwie Sprawiedliwości (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 307 oraz z 2019 r. poz. 230.) wykazała, że zastosowany w planie działań Ministerstwa Sprawiedliwości miernik, określający procentowy stosunek zadań zrealizowanych do wszystkich zadań w ramach danego celu, pokazywał rzeczywisty stopień wykonania zadań oraz założonych celów w wyznaczonych okresach sprawozdawczych.

2. Pozostałe działania:

a) Sądy Powszechne:

- umożliwiono interesantom wnoszenie opłat i innych należności, w tym z tytułu e-znaków, w formie bezgotówkowej z wykorzystaniem wpłatomatów,
- Usprawnienie funkcjonowania systemów informatycznych (m.in. e-protokół, Workflow, EPO, e-PUAP, RPA, EKW, Portal Orzeczeń, Portal Informacyjny, Portal Transkrypcyjny, System Dozoru Elektronicznego, e-Płatności, System Samoobsługi pracowniczej ESS).

b) Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury:

- aktualizacja polityki bezpieczeństwa danych osobowych oraz instrukcji zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych,
- wprowadzenie obowiązku wystawiania „Upoważnień specjalnych” na podstawie art. 29 w zw. z art. 32 ust. 4 RODO,
- zmiana na stanowisku Inspektora Ochrony Danych,
- organizacja szkolenia wewnętrznego obejmującego zagadnienia Polityki Zarządzania Ryzykiem oraz organizowania i funkcjonowania kontroli zarządczej w KSSiP.
- zmiana regulaminu organizacyjnego Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury i struktury organizacyjnej dla skutecznej i efektywnej realizacji celów i zadań,
- przygotowanie się do wdrożenia nowego systemu elektronicznego zarządzania dokumentacją EZD PUW dla usprawnienia obiegu dokumentacji poprzez liczne szkolenia grupowe i stanowiskowe.

c) Ministerstwo Sprawiedliwości:

Do pozostałych działań, które zostały przeprowadzone w roku ubiegłym w obszarze kontroli zarządczej należy m.in.:

- wejście w życie z dniem 2 kwietnia 2019 r. nowej Polityki Bezpieczeństwa Informacji Ministerstwa Sprawiedliwości, stanowiącej załącznik do zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie wprowadzenia Polityki Bezpieczeństwa Informacji Ministerstwa Sprawiedliwości (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 307 oraz z 2019 r. poz. 230),
- opracowanie i wdrożenie dokumentacji wykonawczej do Polityki Bezpieczeństwa Informacji Ministerstwa Sprawiedliwości, w tym:
  - procedury zarządzania incydentami,
  - procedury zarządzania ryzykiem bezpieczeństwa informacji,
  - rejestru zasobów (aktywów) informacyjnych z przypisaniem im poziomu ważności w określonej skali,
  - wykazu obszarów i pomieszczeń podlegających specjalnemu zabezpieczeniu,
  - przeprowadzenie weryfikacji zabezpieczeń dostępu do kluczowych pomieszczeń specjalnych,
  - zapewnienie właściwej polityki szkoleniowej w zakresie bezpieczeństwa informacji dla pracowników MS, w tym za pośrednictwem internetowych platform,
- wejście w życie z dniem 9 stycznia 2020 r. nowej Polityki Bezpieczeństwa Danych Osobowych Ministerstwa Sprawiedliwości,
- monitorowanie na podstawie zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 listopada 2018 r. w sprawie kontroli zarządczej w Ministerstwie Sprawiedliwości (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 307 oraz z 2019 r. poz. 230) wskazanych przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa Sprawiedliwości w 2019 r. elementów systemu kontroli zarządczej, tj. delegowanie uprawnień, zarządzanie portfelem projektów, bezpieczeństwo informacji, finanse Ministerstwa i komunikacja wewnętrzna,
- zamieszczenie informacji nt. działalności urzędu na udostępnionej przez Ministerstwo Cyfryzacji stronie internetowej ministerstwa w serwisie polskiego rządu (Portal.gov.pl).